

De effecten van de Bijzondere Financieringswet

studienamiddag Steunpunt F&B, 4 december 2013

Koen Algoed

Kabinet Vlaams Minister van Financiën, Begroting, Werk en
Ruimtelijke Ordening

Overzicht presentatie

1. 12 principes van de 6de staatshervorming
2. Responsabiliseren Gewesten & Gemeenschappen
3. Fiscale autonomie
4. Sanering financiën Entiteit I
5. Winnaars/verliezers van 6de staatshervorming

1. twaalf principes

- Injectie (recente) economische inzichten uit fiscal federalism en uit simulatiemodellen (cf steunpunt FB) : wenselijk in politiek debat
  - > Vertical fiscal gap: balanced or not? 'A greater vertical fiscal gap implies higher federal tax rates and larger vertical fiscal externalities; increases in State taxes reduce the tax bases used by federal government, incentive to set too high tax rates, the larger the federal tax rate, the greater is that vertical externality; putting more tax authority in the hands of the states leads to greater horizontal fiscal externalities, where the optimal balance lies is not clear.'
  - > Horizontaal versus verticaal vereveningsmechanisme? 'Robin Hood programs are preferred, as they represent an open political compromise balancing the interests of the union and the contributing jurisdictions.. Such programs foster national unity, as poorer jurisdictions clearly see the contributions made for their well-being by residents of other jurisdictions.' (A. Shah)

1. twaalf principes

- Verevening (Boadway):
  - ❖ 'Enable the states to potentially be able to provide comparable levels of public services at comparable tax rates without obliging them to act identically. A compromise between achieving full horizontal equity and obtaining the benefits of decentralization of fiscal decisions to the states.'
  - ❖ Invalshoeken: 'in a decentralized federation, the sense of national solidarity may not be as pronounced, and the primary community within which social citizenship applies may be the region' ; benevolente overheid?

Opportunistisch gedrag (incentives)

1. twaalf principes

- Voorstellen koninklijke 'clarificateur': als gevolg van het vereveningsmechanisme zijn inkomsten gewest/gemeenschap een gewogen gemiddelde van eigen belastingopbrengsten en per capita belastingopbrengsten in het Rijk ; winst elasticiteitsbonus afomen via andere maatregelen
- Voorstellen 'koninklijk bemiddelaar' : winst elasticiteitsbonus afomen via een gekunstelde fiscale autonomie voor de Gewesten

1. twaalf principes

- 12 principes: ongewogen, alleen een rekenmodel
  - Finale teksten nieuwe BFW
    - > Aantal positieve zaken
    - > Reductie aantal dotaties: grotere transparantie of vereenvoudiging was niet de reden
    - > Negatieve term: ook al (grotendeels) te vermijden bij 5de staatshervorming ; consistent afgeschaff?
- Sokkelbedragen maken het complex

2. Responsabiliseren Gewesten

- Gewesten: 'la LSF est à l'origine d'externalités budgétaires indésirables; la performance économique d'une Entité fédérée influence les dotations IPP des autres Entités fédérées'
- voortaan opcentiemen plus nieuwe dotatie op basis van fiscale capaciteit; maar arbeidsmarktbeleid: niet homogeen gemaakt, een expliciete incentive funding (bonus/malus) was niet haalbaar
- Solidariteitsmechanisme stap vooruit (sinds 2000 is het een verticaal solidariteitsmechanisme); uiteindelijke inkomsten: groot aandeel van gemiddelde opbrengsten in het Rijk

Opbrengsten per capita in startjaar, inclusief overgangsbedrag

VG	WG	BHG
988	1.098	984

2. Responsabiliseren Gemeenschappen

- Gemeenschappen: alleen op basis van behoeften? Voorstel Lovanium
- Dotaties Gemeenschappen per capita: inhaalbeweging voor verleden?

(in euro per capita)	VG	FG
2002	6.622	7.084
2015	10.608	10.561
2015 zonder sokkel	10.530	10.667
2020	11.741	11.871

- Responsabilisering pensioenen eigen ambtenaren:
    - > wat met overgedragen stock, wat met beleidsinstrumenten?
- Bijdrage pool der parastatalen

3. Fiscale autonomie

- Inzake fiscale autonomie: reeds wortel van 5de staatshervorming, nu ook stok door afschaffen dotatie en verminderen federale belastingen, probleem belasting niet inwoners nog niet opgelost
- Belasting op belasting, 'un chômeur vaut un chômeur'

4. Eenrichtingsfederalisme?

- Bijdrage vanwege Gemeenschappen in sanering financiën Entiteit I : op basis van fiscale capaciteit (verdeling nieuwe gemeenschapsdotaties, stopzetten LM turbo : op basis van bevolking)
- Solidariteitsmechanisme: opname 50% van nieuwe PB dotatie Gemeenschappen
- Dotatie Gewestbevoegdheden Lambermont
- Dotatie Kijk en Luistergeld
- Bijdrage in responsabilisering klimaat
- Trekkingsrechten werk: transfer vanuit de federale overheid naar het Waals Gewest

4. Eenrichtingsfederalisme?

- Stopzetten Lambermontturbo is niet stopzetten van herfinanciering Gemeenschappen als gevolg van 5de staatshervorming, wel stopzetten van stijgend aandeel fiscale verdeelsleutel in verdeling BTW dotatie

(in keuro)	Huidige 2010	BFW:	Huidige 2015	BFW:	Nieuwe BFW:2015
Basis BTW dotatie	11.790.923		13.467.820		14.274.445
Lambermont-middelen	1.595.017		2.457.090		1.650.465
Aandeel Lambermont-middelen	11,92%		15,43%		10,36%

4. Eenrichtingsfederalisme?

- 500 mio: shift van dotatie werk naar nieuwe dotatie
  - Dotatie GGC Brussel (via verevening gecompenseerd)
- Tabel. Verdeling 'zorg' in 2015 (in euro)

(in euro)	VG	FG	GGC	Totaal
Nieuwe BFW	472.033.178	257.732.297	128.097.924	857.863.399
Huidige BFW	506.258.597	285.971.297	28.798.525	821.028.419
Verschil	-34.225.419	-28.239.000	99.299.399	36.834.980

- Herfinanciering BHG
  - ❖ via solidariteitsmechanisme al impliciete correctie voor de pendelaars, vanaf nu ook een expliciete
  - ❖ BHG: anders dan andere grootsteden in ons land? Gewest of stad?

5. Bijdrage sanering financiën Entiteit I

- Volgens eigen parameters (3/4 van elasticiteitswinst blijft federaal) en door teruglopende rentelasten zijn vergrijzingskosten betaalbaar
- G&G draaien op voor uitstel /doorschuif naar de toekomst door Entiteit I van besparingen
  - ❖ Zilverfonds/ de facto : windowdressing
  - ❖ uitstel/afwentelgedrag : stabiliteitsprogramma's

Entiteit I	Programma 2012	Programma 2013
Doelstelling VS 2013	-2,15%	-2,5%
Doelstelling VS 2014	-1,2%	-2,1%

Entiteit I	Programma 2012	Programma 2013
Doelstelling VS 2013	0%	0%
Doelstelling VS 2014	0,1%	0,1%

5. Bijdrage sanering financiën Entiteit I

- Zonder de 5de staatshervorming zou de BTW dotatie in termen van het BBP teruggelopen zijn

in % BBP	2002	2010	2012
BTW dotatie incl Lambermontmiddelen	3,70%	3,76%	3,89%
BTW dotatie excl Lambermontmiddelen	3,63%	3,31%	3,37%

5. Bijdrage sanering financiën Entiteit I

- Afstaan elasticiteitsbonus: al compensaties in Vlinderakkoord :10% arbeidsmarktdotatie in sokkel, 70% groei ; initiële bedragen (in startjaar 2015) van over te hevelen uitgaven (fiscale uitgaven, kinderbijslag/leeftijdstoelagen kinderen zelfstandigen) wellicht onderschat plus overdracht van 'budgettair dynamische' uitgaven
- Besparingen geëxporteerd naar G en G ; logische vraag: indien overgedragen uitgavenbevoegdheden federaal waren gebleven : zou daarop bespaard zijn? Ouderenzorg? Kinderbijslag? Arbeidsmarktuigaven? Dienstencheques, woonbonus ?

6. Winnaars/verliezers 6de staatshervorming?

- herfinanciering Brussel (prijs voor stopzetten asymmetrie): ondermijnt een federatie
- Veilig stellen (minimum)socialezekerheidsuitgaven maar niet sociale zekerheid ; G & G zorgen voor 'economische onderbouw' ; geen homogeen arbeidsmarktbeleid, geen responsabilisering Gemeenschappen ;

20-64 jarigen	Werkzaamheidsgraad 2012 (2000) [1988]	Activiteitsgraad 2012 (2000) [1988]	Werkloosheidsgraad 2012 (2000) [1988]
VG	71,5% (68,9%) [59,8%]	74,8% (71,8%) [64,7%]	4,3% (4%) [7,6%]
WG	62,5% (60,5%) [55,3%]	69,3% (67,3%) [63,4%]	9,8% (10,1%) [12,7%]
BHG	58,2% (59,2%) [52,7%]	70,3% (68,6%) [62,2%]	17,2% (13,7%) [15,2%]
Zuid-NL	77,2%	80,6%	4,2%

Corpe: 'Supposer une augmentation de la pression fiscale n'est pas tenable a long terme' Invloed op gemiddeld tarief